

The commentaries of Sr Francis Vere

DE SLAG VAN OOSTENDE

In het jaar des Heren 1601 besloten de Staten hun leger naar Vlaanderen te sturen, en de forten rond Oostende, die bezet waren door de vijand, in te nemen. Zo wilden zij ook de doorgang van de streek vrijmaken.

Onwaardig, en niet opgewassen tegen die taak werd ikzelf tot generaal gekozen. Verscheidene voorname persoonlijkheden hadden aangedrongen dat ik die taak op mij zou nemen, en een reis naar Engeland zou maken.

Daar was het mijn : Here Majesteit in te lichten en haar goedkeuring te vragen, samen met 3000 manschappen, vervoerd en betaald te worden door Haar. Dit leger diende in de Lage Landen aanwezig te zijn tegen 10 mei samen met de speciale instructies voor de onderneming. Dit was nodig voor een betere verspreiding van de vijandelijke legers uit Vlaanderen.

Graaf Maurits zou met het eerste seizoen van het jaar opmarcheren naar "Bergh upon Rhine", zonder zijn manschappen te betrekken in het beleg van die stad. Een goed deel van die troepen, vooral de Engelsen, zouden kunnen naar Oostende gestuurd worden op de eerste aanvraag.

Deze, samen met 2000 soldaten uit de garnizoenen van Holland en Zeeland en de 3000 voorziene Engelsen zouden weldra in Vlaanderen aankomen.

Met deze vraag ging ik naar Engeland om het ganse opzet aan Hare Majesteit voor te leggen. Zij ging akkoord, en stelde de troepen op transport binnen de tien dagen. Zo kon de vijand onmogelijk iets vernemen van die troepenbeweging.

Vóór ik in de Lage Landen aankwam was Graaf Maurits naar Bergh getrokken en de vijand die reeds lang Oostende bedreigde was weggetrokken vóór die stad.

Zo was het maar een kwestie geworden van verdediging.

De Staten stelden me de verantwoordelijkheid van de plaats voor. Daarvoor gaven ze me de opdracht, niet als gouverneur, maar als generaal over het leger in en rond Oostende, en ik aanvaardde de opdracht.

Zij gaven ook onmiddellijk opdracht aan Graaf Maurits om zijn twintig Engelse compagnies naar Holland te sturen. Met die troepen moest ik Oostende binnen trekken.

Eerst had hij bezwaren, daar hijzelf betrokken was in het beleg van Bergh en zijn verdedigingswerken nog niet voleindigd waren, terwijl de vijand naar Brabant ter hulp snelde om de stad te bevrijden. Eindelijk leende hij toch acht compagnies, waarmede mijn broer overkwam.

Met deze, door de Staten met goede hoop geleverde troepen, de rest zou volgen, kreeg ik ook de verzekering van de nodige hulpkrachten en munitie : alles wat nodig was.

Ik trok de stad binnen op 11 juli 1601, op het strand, nagenoeg in het midden van de stadszijde. De vijand had de haven in haar macht, zo bestond er ook geen mogelijkheid om langs daar in de stad te komen, terwijl het gebruik van de Geule dan niet bekend was.

De plaats waar ik aan land ging stond onder hun toezicht, en de scheepvaart lag er onder hun vuur. Bij mijn landing

gaf "Monsieur" Vandernood me de sleutels van de stad.

In de stad trof ik dertig compagnieën Nederlanders aan, dat waren 1600 of 1700 manschappen ingedeeld in twee regimenten, elk onder het gezag van ofwel Monsieur Vandernood, ofwel Monsieur Utenburgh, en mijn acht compagnieën waren 800 man sterk.

De vijand bezat dertig kanonnen op de Westzijde, de meeste binnen een "haakbusschot" van de stad en zes op de Oostzijde. Met die kanonnen werd in de stad geschoten met grote schade aan gebouwen en manschappen. De getalsterkte van het vijandelijk leger werd geschat op 12.000 man. Drie vierden lagen op de westzijde van de stad nabij Albertus, een groot kanonschot van de stad, en stonden onder het bevel van de Aartshertog zelf. De rest lag in de duinen op de oostzijde van de stad tegenaan de geul.

De Oostendenaars hadden vóór mijn intocht in de stad een opening gemaakt in de westelijke wallen. Van daar werden zij teruggedrongen met een verlies van 300 manschappen. De stad was aan de landzijde goed beveiligd met hoge verdedigingswerken, maar daar was de grond zanderig. De oude stad was eerder sterk tegen onverwachte aanvallen door palissaden en andere hulpstukken.

Zo was het sterkste deel van de stad verdedigd. Een overtocht van de geul was onmogelijk. Aan de andere zijde lag de haven, en daar was een overtocht alleen twee uur voor een twee uur na laag water mogelijk.

De rest van de stad naast het diepe en brede water was omgeven door een royale buitenboord van een vestinggracht (contrescarp) met buiten de vestinggracht gelegen halvemaaanvormige of hoekige bolwerken die dienden tot dekking van een poort of een stuk wal tussen twee bastions (ravelijnen), van grote inhoud en versterkt tegen het kanon dat alle bolwerken van de stad aankon.

"Peckell" of oostelijk bolwerk had niet veel hulp nodig daar het vlak op de Geul lag, en niet kon aangevallen worden.

Op de zuid-zuidoost en zuidwestelijke zijde van de stad is er een stuk grond als een eiland, omgeven aan de oostelijke zijde door de Geul-, de zuidelijke kant door een kanaal dat in de geul vloeit, een rivier die in vroegere tijden door de oude haven vloeide, en nu haar weg gevonden heeft in het verste gedeelte van de stad, een "haakbusschot" naar het westen bij het oude kanaal van de voornoemde rivier waarmee zij in de haven komt, die nu gescheiden is door de dijk van decontrescarp door een lage dam nabij het "Pouder-bolwerk".

Dit stuk grond vanaf de voornoemde vesting tot het Spaanse-bolwerk -dat op de geul ligt-, bezit op de z.w. hoek, -waar het kanaal van de geul samenvloeit met de rivier naar de haven-, een kleine versterking met een open achterzijde, die niet aan het kanon kan weerstaan. Naar de zuidzijde toe van dit "pouder"-bolwerk is het land doorbroken door vele krekken. Die krekken zijn onoverkomelijk noch bruikbaar voor een leger, daar ze meestal onder water staan.